Komunikacija Komisije objavljena u skladu s člankom 27. stavkom 4. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1/2003 u predmetu AT.40153 – Najpovlaštenije nacije za e-knjige i povezana pitanja

(2017/C 26/02)

1. UVOD

(1) U skladu s člankom 9. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1/2003 od 16. prosinca 2002. o provedbi pravila o tržišnom natjecanju koja su propisana člancima 81. i 82. Ugovora ([1]) Komisija može, u predmetima u kojima namjerava donijeti odluku s ciljem otklanjanja povrede odredaba Ugovora, a stranke koje su uključene u povredu ponude obveze kojima se obvezuju otkloniti zabrinutosti iz preliminarne ocjene koju im je dostavila Komisija, donijeti odluku kojom to preuzimanje obveze postaje obvezujuće za poduzetnike. Takva se odluka može donijeti za određeno vremensko razdoblje i zaključno će izrekom sadržavati da više nema osnove za vođenje postupka od strane Komisije.

(2) U skladu s člankom 27. stavkom 4. iste Uredbe Komisija objavljuje kratak sadržaj predmeta i osnovni sadržaj obveza. Zainteresirane strane mogu dostaviti svoje primjedbe u roku koji odredi Komisija.

2. SAŽETAK PREDMETA

(3) Komisija je 9. prosinca 2016. donijela preliminarnu ocjenu u smislu članka 9. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 1/2003. o navodnim povredama poduzetnika Amazon.com, Inc. i s njim povezanih poduzetnika, uključujući Amazon EU S.à.r.l., Amazon Media EU S.à.r.l. i Amazon Digital Services Inc. (dalje u tekstu pod zajedničkim nazivom „Amazon") u vezi s maloprodajnom distribucijom e-knjiga potrošačima u EGP-u.

(4) U skladu s preliminarnom ocjenom, Amazon može biti dominantan na relevantnim tržištima za maloprodajnu distribuciju e-knjiga na engleskom ili njemačkom jeziku potrošačima u EGP-u. U preliminarnoj ocjeni Komisija je izrazila zabrinutost da je Amazon možda zloupotrijebio svoj potencijalno vladajući položaj te tako povredio članak 102. Ugovora i članak 54. Sporazuma o EGP-u zahtijevajući od dobavljača ([2]) i. da obavijeste Amazon o povoljnijim ili drugačijim uvjetima koje nude drugdje i/ili ii. da Amazonu omoguće uvjete koji izravno ili neizravno ovise o uvjetima koje nude drugim trgovcima na malo e-knjigama ([3]) (dalje u tekstu pod zajedničkim nazivom „paritetne klauzule"). Preliminarna ocjena Komisije usredotočena je na sljedeće paritetne klauzule:

(5) Klauzule kojima se zahtijeva da dobavljač e-knjiga obavijesti Amazon o uvjetima distribucije e-knjiga prema određenom poslovnom modelu i da ih ponudi Amazonu kao rezultat distribucije e-knjiga tog dobavljača e-knjiga prema tom poslovnom modelu posredstvom bilo kojeg drugog trgovca na malo e-knjigama osim Amazona („paritet poslovnog modela").

(6) Klauzule kojima se od dobavljača e-knjiga zahtijeva da Amazonu stavi na raspolaganje i. određenu e-knjigu na određenom području i/ili na određeni dan i vrijeme kao rezultat distribucije te e-knjige tog dobavljača e-knjiga bilo kojem trgovcu na malo e-knjigama osim Amazona („paritet odabira") i/ili ii. svako svojstvo, funkcionalnost, pravilo upotrebe, element ili sadržaj jedne ili više e-knjiga kao rezultat toga što je taj dobavljač e-knjiga to svojstvo, funkcionalnost, pravilo upotrebe, element ili sadržaj stavio na raspolaganje za tu e-knjigu posredstvom drugog trgovca na malo e-knjigama osim Amazona („paritet svojstava").

([1]) SL L 1, 4.1.2003., str. 1. S učinkom od 1. prosinca 2009., članak 81. i članak 82. Ugovora o EZ-u postali su članak 101. odnosno članak 102. UFEU-a. Navedena dva skupa odredaba u načelu su identična. Za potrebe ove obavijesti upućivanja na članak 101. i članak 102. UFEU-a treba tumačiti kao upućivanja na članak 81. i članak 82. Ugovora o EZ-u, kada je to primjereno.

([2]) Termin „Dobavljač e-knjiga" koristi se kako bi se njome obuhvatilo sve subjekte koji imaju potrebna prava za licenciranje e-knjiga trgovcima na malo e-knjigama ili koji e-knjige prodaju izravno potrošačima. „Dobavljači e-knjiga" kao takvi uključuju izdavače e-knjiga i određene posrednike (na primjer trgovce na veliko ili agregatore).

([3]) Termin „Trgovac na malo e-knjigama" za potrebe ovog dokumenta obuhvaća svaku osobu ili subjekt koji zakonito prodaje (ili nastoji zakonito prodavati) e-knjige potrošačima u jednoj ili više zemalja u EGP-u ili posredstvom koje dobavljač e-knjiga prema ugovoru o zastupanju prodaje e-knjige potrošačima u jednoj ili više država u EGP-u. Dobavljač e-knjiga jest trgovac na malo e-knjigama u mjeri u kojoj dobavljač e-knjiga prodaje e-knjige izravno potrošačima ili prema ugovoru o zastupanju prodaje e-knjige posredstvom zastupnika.

(7) Klauzule kojima se i. zahtijeva od dobavljača e-knjiga da Amazonu odredi cijenu zastupanja koja na neki način ovisi o cijeni zastupanja koju je taj dobavljač e-knjiga odredio (ili trgovac na malo e-knjigama naplatio) bilo kojem trgovcu na malo e-knjigama osim Amazona ili o cijeni preprodaje koju trgovci na malo e-knjigama osim Amazona naplaćuju potrošačima („paritet cijene zastupanja") i/ili ii. zahtijeva od dobavljača e-knjiga da Amazonu ponudi bilo koju promotivnu cijenu zastupanja, promotivnu veleprodajnu cijenu ili promotivni materijal kao rezultat toga što dobavljač e-knjiga nudi promotivnu cijenu zastupanja, promotivnu veleprodajnu cijenu ili promotivni materijal posredstvom trgovca na malo e-knjigama osim Amazona („paritet promocije") i/ili iii. osigurava „skup" kredita koje Amazon može upotrijebiti po svojem nahođenju za sniženje cijene zastupanja za bilo koju e-knjigu koju taj dobavljač e-knjiga dobavlja za Amazon. Taj se skup izračunava na temelju razlika između cijena zastupanja koje dobavljač e-knjiga određuje za svoje e-knjige na Amazonu i cijena zastupanja ili cijena preprodaje za te e-knjige koje su dostupne posredstvom drugih trgovaca na malo e-knjigama. Prihodi dobavljača e-knjiga i provizije Amazonu izračunavaju se na temelju cijene zastupanja s popustom („odredbe o skupu popusta").

(8) Klauzule kojima se od dobavljača e-knjiga zahtijeva da Amazonu osigura veleprodajnu cijenu koja na neki način ovisi o veleprodajnoj cijeni / cijeni zastupanja koju dobavljač e-knjiga daje trgovcu na malo e-knjigama osim Amazona ili preprodajnu cijenu koja se naplaćuje potrošačima bilo kojeg trgovca na malo e-knjigama osim Amazona („paritet veleprodajne cijene").

(9) Klauzule kojima se od dobavljača e-knjiga zahtijeva da obavijesti Amazon ako trgovcima na malo e-knjigama osim Amazona na raspolaganje stavi različite alternativne poslovne modele, e-knjige, datume dostupnosti, svojstva, promocije ili niže veleprodajne cijene i cijene zastupanja („odredbe o obavještavanju").

(10) U preliminarnoj ocjeni Komisija je zauzela preliminarni stav da paritet poslovnog modela i odgovarajuće odredbe o obavještavanju mogu biti u stanju i. smanjiti poticaje dobavljačima e-knjiga da podržavaju alternativne nove i inovativne poslovne modele i ulažu u njih, ii. smanjiti sposobnost konkurenata Amazona i poticaje njima za razvijanje ponude po kojoj bi se razlikovali s pomoću takvih poslovnih modela, iii. spriječiti ulazak na tržište i/ili širenje trgovca na malo e-knjigama, čime se možda oslabljuje tržišno natjecanje na razini distribucije e-knjiga i jača potencijalno već dominantan položaj Amazona.

(11) Nadalje, paritetom odabira i paritetom svojstava možda se mogu i. smanjiti poticaji dobavljačima e-knjiga i trgovcima na malo e-knjigama za razvoj e-knjiga koje nisu primarno tekstnog oblika i spriječiti diferencijacija trgovaca na malo e-knjigama, čime se potencijalno oslabljuje tržišno natjecanje na razini distribucije e-knjiga te ii. oslabiti tržišno natjecanje između trgovaca na malo e-knjigama i spriječiti njihov ulazak na tržište i/ili širenje ograničavanjem mogućnosti diferenciranja ponude e-knjiga trgovaca na malo e-knjigama, zbog čega se može dogoditi da potrošači plaćaju veće cijene i imaju manje izbora.

(12) Nadalje, paritetom cijene zastupanja, paritetom promocija, odredbama o skupu popusta i odgovarajućim odredbama o obavještavanju (u kombinaciji s postupanjem Amazona koje je usmjereno na postizanje pariteta maloprodajne cijene) možda se može i. spriječiti ulazak na tržište ili širenje trgovaca na malo e-knjigama, čime se jača potencijalno dominantan položaj Amazona te ii. omogućiti Amazonu smanjivanje tržišnog natjecanja između trgovaca na malo e-knjigama i time ostvarivanje većih provizija od dobavljača e-knjiga, što u konačnici može dovesti do većih maloprodajnih cijena e-knjiga.

(13) Naposljetku, paritetom veleprodajne cijene možda se može i. otežavati ulazak na relevantno tržište i širenje na njemu trgovcima na malo e-knjigama koji bi potrošačima nudili niže maloprodajne cijene e-knjiga nego Amazon te ii. pojačati potencijalan učinak pariteta odabira osiguravanjem Amazonu najboljih veleprodajnih uvjeta za e-knjige ako dobavljač e-knjige odabere Amazonu ne ponuditi određenu e-knjigu.

(14) Preliminarnom ocjenom izražene su zabrinutosti Komisije da sve paritetne klauzule koje su prethodno navedene čine, same po sebi, potencijalnu zlouporabu Amazonova vladajućeg položaja na relevantnim tržištima u EGP-u. Osim toga, Komisija preliminarno smatra da je vjerojatno da će se kombinacijom različitih paritetnih klauzula povezanih s cijenama (tj. paritetom cijene zastupanja, odredbama o skupu popusta, paritetom promocija, paritetom veleprodajnih cijena i paritetom provizije zastupanja ([1])), paritetnim klauzulama koje nisu povezane s cijenama (tj. paritetom poslovnog modela, paritetom odabira i svojstava) te odredbama o obavještavanju vjerojatno ojačati potencijalni učinci pojedinačnih paritetnih klauzula koji su štetni za tržišno natjecanje.

([1]) Paritet provizije zastupanja klauzula je kojom se od dobavljača e-knjiga zahtijeva da Amazonu osigura proviziju za zastupanje koja ovisi na neki način o proviziji za zastupanje koju dobavljač e-knjiga pruža bilo kojem trgovcu na malo e-knjigama osim Amazonu, u skladu s bilo kojim sporazumom o zastupanju.

3. OSNOVNI SADRŽAJ PONUĐENIH OBVEZA

(15) Amazon se ne slaže s preliminarnom ocjenom Komisije. Unatoč tome ponudio je obveze na temelju članka 9. Uredbe (EZ) br. 1/2003 kako bi otklonio zabrinutost Komisije u pogledu tržišnog natjecanja. Glavne su sastavnice obveza sljedeće:

(a) Amazon neće provoditi ili se na neki drugi način oslanjati na paritet poslovnog modela, paritet provizije zastupanja, paritet cijene zastupanja, paritet svojstava, paritet promocije, paritet odabira, paritet veleprodajne cijene ili odredbu o obavještavanju koji su sadržani u sporazumima između Amazona i dobavljača e-knjiga za prodaju e-knjiga potrošačima u EGP-u. Amazon će svakog od tih dobavljača e-knjiga obavijestiti da više neće provoditi takve odredbe;

(b) Amazon će svakom dobavljaču e-knjiga čiji sporazum o e-knjigama za prodaju e-knjiga potrošačima u EGP-u sadržava odredbu o skupu popusta koja se trenutačno primjenjuje ponuditi priliku da iz bilo kojeg razloga prekine sporazum uz dostavu prethodne pisane obavijesti 120 dana prije toga;

(c) Amazon neće ni u jedan novi sporazum o e-knjigama s bilo kojim dobavljačem e-knjiga uključiti nikakve paritetne klauzule povezane s cijenama, paritetne klauzule koje nisu povezane s cijenama ni odredbu o obavještavanju;

(d) trajanje obveza bilo bi pet godina od dana kada Amazon primi službenu obavijest o odluci Komisije u skladu s člankom 9. Uredbe (EZ) br. 1/2003. Amazon će imenovati povjerenika za nadzor koji će pratiti poštovanje obveza koje je Amazon preuzeo.

(16) Obveze su u cijelosti objavljene na engleskom jeziku na internetskim stranicama Glavne uprave za tržišno natjecanje na sljedećoj adresi:

http://ec.europa.eu/competition/index_en.html.

4. POZIV NA PODNOŠENJE PRIMJEDBI

(17) Na temelju ispitivanja tržišta Komisija namjerava donijeti odluku u skladu s člankom 9. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 1/2003 o proglašenju preuzimanja obveza, prethodno navedenih u sažetom obliku i objavljenih na internetu na internetskim stranicama Glavne uprave za tržišno natjecanje, obvezujućim.

(18) U skladu s člankom 27. stavkom 4. Uredbe (EZ) br. 1/2003 Komisija poziva zainteresirane treće osobe na podnošenje očitovanja o predloženim obvezama. Očitovanja se moraju dostaviti Komisiji najkasnije mjesec dana od datuma ove objave. Zainteresirane treće osobe mole se i da dostave svoje primjedbe u verziji koja nije povjerljiva, iz koje sve informacije koje smatraju poslovnom tajnom i ostale povjerljive informacije moraju izbrisati i zamijeniti, ovisno o slučaju, sažetkom koji nije povjerljiv ili riječima „poslovna tajna” ili „povjerljivo”.

(19) Odgovori i primjedbe trebali bi po mogućnosti biti obrazloženi te bi u njima trebalo navesti relevantne činjenice. Komisija Vas poziva da, ako u bilo kojem dijelu predloženih obveza uočite problem, predložite moguće rješenje.

(20) Očitovanja se mogu poslati Komisiji pod referentnim brojem AT.40153 E-book MFNs and related matters, e-poštom (COMP-GREFFE-ANTITRUST@ec.europa.eu), telefaksom (+32 22950128) ili poštom na sljedeću adresu:

European Commission
Directorate-General for Competition
Antitrust Registry
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË